

N.V. Stadsherstel Leeuwarden

DOOR MR. W. J. G. REUMER*

Het gerestaureerde complex panden op de hoek Grote Kerk/Pijlsteeg. Door de verbouwing van deze voormalige bedrijfspanden tot 7 woningen en een winkel, is de vroegere midden-19de-eeuwse situatie weer zoveel mogelijk hersteld.

De N.V. Stadsherstel Leeuwarden werd eind december 1973 opgericht naar het voorbeeld van soortgelijke instellingen elders in het land. De oprichting van Stadsherstel werd voorbereid door een werkgroep, bestaande uit vertegenwoordigers van de gemeente en van bankinstellingen en verzekeringsmaatschappijen in Leeuwarden, thans nog de drie grote participanten in Stadsherstel. Zij zorgden voor een beginkapitaal van f 300.000,-, waardoor Stadsherstel reeds in 1974 met haar restauratiewerkzaamheden een aanvang kon maken. Tegelijkertijd werd toen een actie gestart onder de bevolking van Leeuwarden en onder Leeuwarders 'om utens' (elders wonend) om een aandeel van f 100,- in Stadsherstel te nemen. Ook deze actie onderzocht een verheugende weerklank.

De aanvankelijk vrij ruime doelstelling van de vennootschap is naderhand in verband met het verkrijgen van vrijstelling van vennootschapsbelasting nauwkeuriger omschreven; daarbij werd vastgelegd, dat de vennootschap zich in het belang van de volkshuisvesting uitsluitend bezighoudt met de instandhouding van monumenten in de zin van de Monumentenwet, met name in de oude binnenstad van Leeuwarden. Bovendien werden bij deze gelegenheid statutaire beperkingen gesteld aan de bestemming van de winst.

Om ervaring op te doen is Stadsherstel destijds begonnen met de restauratie van drie kleine pandjes in de binnenstad. De restauratie van een aanmerkelijk groter pand maakte het noodzakelijk het maatschappelijk kapitaal van de vennootschap uit te breiden. Van dit maatschappelijk kapitaal is thans rond f 1.000.000,- geplaatst, in welk bedrag voor bijna f 500.000,- is deelgenomen door de gemeente, voor rond f 400.000,- door de bank- en verzekeringsmaatschappijen en voor ruim f 100.000,- door de burgerij. Een belangrijk project voor Stadsherstel is

Dé oorspronkelijk bij de gerestaureerde panden behorende tuinen, die, na door bedrijfsbebouwing te zijn dichtgeslibd, weer werden opengelegd. Foto's: Monumentenzorg, Leeuwarden.

geweest de restauratie van een complex panden, gelegen op de hoek Grote Kerkstraat/Pijlsteeg, waarin voorheen de N.V. Handelsdrukkerij was gevestigd. Deze voormalige bedrijfspanden op het hoogste punt van Leeuwarden (de noordelijke terp van Nijehove) werden verbouwd tot zeven woningen en een winkel, waarmee de vroegere midden 19de-eeuwse situatie weer zoveel mogelijk werd hersteld. Een bijkomende gelukkige omstandigheid was dat de oorspronkelijk bij de panden behorende tuinen, welke door bedrijfsbebouwing waren dichtgeslibd, weer geheel konden worden opgelegd, waardoor een voor de binnenstad unieke gemeenschappelijke tuin kon worden aangelegd.

Met deze restauratie was een bedrag van 1,8 miljoen gulden gemoeid, waardoor uiteraard de financiële problemen van Stadsherstel zijn vergroot, in het bijzonder omdat voor de exploitatie van dit complex het dynamische kostprijs systeem is gehanteerd. Mede vanwege het feit, dat Stadsherstel inmiddels 15 panden heeft gerestaureerd, heeft de exploitatie van het huizenbezit in totaliteit (tot nu toe is slechts één pand verkocht) nog geen aanmerkelijke problemen opgeleverd. Hoewel ook Stadsherstel Leeuwarden door de huidige economische omstandigheden haar activiteiten heeft moeten beperken, is zij thans bezig met de voorbereiding van de restauratie van 5 woningen, wederom met een gemeenschappelijke binnentuin, in het centrum van de stad. De panden behoren tot een complex, dat thans nog huisvesting biedt aan het Fries Natuur Historisch Museum, dat eind 1985 elders zal worden gehuisvest. Daarbij heeft Stadsherstel zich opnieuw kunnen verzekeren van de aanmerkelijke steun van de gemeente Leeuwarden. De panden, eigendom van de gemeente, zullen namelijk voor een symbolische prijs aan de vennootschap in eigendom worden overgedragen. In Leeuwarden bestaat de overtuiging, dat zonder medewerking van de lokale overheid in de voorwaarden scheppende sfeer, het voor organisaties als Stadsherstel met een bescheiden woningbezit nagenoeg uitgesloten is nog enigermate werkzaam te blijven.

* Mr. W. J. G. Reumer is gemeentesecretaris en Directeur Stadsherstel Leeuwarden N.V.